



בית מדרש



574

פרשת שמיני

זמני כניסת ויציאת השבת

★

Ⓢ

ירושלים 18:39 19:55

בני ברק 18:57 19:57

ציריך 20:00 21:25

וינה 19:45 21:14

אנטוורפן 20:37 22:11

פריז 20:29 21:52

לונדון 19:59 21:08



דבר הישיבה

"אבל אני נשאר בגמרא..."

סיפר הגאון רבי משה שולזינגר זצ"ל: ערב אחד, אחרי השיעור בלילה, ישבתי בבית המדרש "ירחי כלה", ולפתע נכנס רבי שלמה נח קרול זצ"ל, ואמר שהוא רוצה לספר סיפור שהיה לו אצל מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל אשר כדאי לשמוע.

ר' שלמה נח סיפר, שהוא נסע אליו, לגדול הדור, הגר"ח שמואלביץ, בנושא ילדי העולים. באתי לביתו, והוא ישב באמצע הלימוד שלו, כמו תמיד. [אשר היה לומד עם כעשרים וחמש - שלושים חברות בשבוע]. היה זה יום קיצי חם, והוא יושב ולומד, באתי וסיפרתי לו מהמצב של ילדי העולים, על כל השמד שהתחולל בזמנו וכו'. אני מספר ור' חיים בוכה... הלב של רבי חיים, והרגש של רבי חיים...

אני רואה שכשאני מספר, אני מביא אותו לידי בכי, אבל אני מוכרח לספר כי באתי לתועלת הענין.

וכך זה המשיך, אני מספר והוא בוכה... עיניו ספוגות בנהרות של דמעות... כך סיפרתי את כל מה שהיה לי לספר, ואחרי שגמרתי לספר, שתקתי ורבי חיים עדיין בוכה... כעבור כמה דקות אומר לי רבי חיים: "אז מה אתה רוצה?"

אומר לי ר' שלמה נח: "לעניות דעתי, אחרי שסיפרתי את כל הענין, צריכים גדולי ישראל לפעול בנושא הזה".

רבי חיים שומע וממשיך לבכות... הוא מבין שהוא התכוין אליו, והוא ממשיך לבכות. אחר כך אומר לו רבי חיים: "אתה צודק... אבל אני לא יכול, אני רוצה ללמוד..."

"ראש ישיבה, מה יהיה כאן?"... תבע ר' שלמה נח. ענה רבי חיים: "הצלחת להוציא ממני נהרות של דמעות, ואני עוד ימשיך לבכות, אבל מהגמרא איני הולך, אני נשאר בגמרא..."

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתי הישיבה" (מרן המושגי הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

משום שאתה בוש ועניו - לכך נבחרת

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח (ט, ז). פירש רש"י: שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. (תו"כ ז, צב).

ומובא בשם האר"י ז"ל (הובא בספר הליקוטיו למחר"ח) דהא גופא כיון שאתה בוש [היינו ענין] לכך נבחרת, דכיון שיש בך מדה זו של ענוה וביישנות, נבחרת יותר משאר חברך להיות כהן.

ומענין זה שדוקא היראה והבושה מועלת לאדם, היה במעשה שמו"ר הגר"נ פרצוביץ הרצה חידושי תורה ערבים למאד לפני מרן הגר"י מבריסק, ושפתותיו היו נוקשות דא לא מאימתייה דמרן הגר"י זיע"א (כלשון הגמ' שבת ל, ב כל ת"ח שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר תכווניה), ובאותו מעמד היה נוכח מרן הגר"א מ"ש זצ"ל, ולאחר שיצא מו"ר (משולחן רבי אליהו ברוך)

ומענין זה שדוקא היראה והבושה מועלת לאדם, היה במעשה שמו"ר הגר"נ פרצוביץ הרצה חידושי תורה ערבים למאד לפני מרן הגר"י מבריסק, ושפתותיו היו נוקשות דא לא מאימתייה דמרן הגר"י זיע"א (כלשון הגמ' שבת ל, ב כל ת"ח שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר תכווניה), ובאותו מעמד היה נוכח מרן הגר"א מ"ש זצ"ל, ולאחר שיצא מו"ר

נקרא משה - לסמל את מסירות נפשו

ויקרב את קרבן העם, ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטוה ויחטאוהו כראשון (ט, טו). וברש"י כראשון כעגל שלו.

יש לרמז בדברי רש"י, דאהרן הכהן באהבת ישראל שלו כשעשה את החטאת לעם עשה "כעגל שלו" כאילו הוא אשם בזה ודו"ק. (ראה עוד בענין זה

במדור מכתבי רבותינו). (עיוני רש"י - מורנו רה"י הגאון רבי אברהם יצחק ברזל זצ"ל)

מדוע היה צריך רש"י לפרש מהו ברכת כהנים

וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, וירד מעשות חטאת והעולה והשלמים (טו, כב). וברש"י ויברכם ברכת כהנים, יברכה, יאה, ישא.

הנה הכי איתא בתורת כהנים "ויברכם", זו ברכה סתומה שאין אתה יודע (מה בירך אותם), וחזר הכתוב ופירש להלן יברכה ה' וישמר עד וישם לך שלום. הנה מה שרש"י לא מסתפק לומר ברכת כהנים אלא מוסיף "יברכה", יאר, ישא: ראיתי פירוש נפלא מהבאר משה (האדמו"ר רבי משה יחיאל הלוי מאזורוב זצ"ל): בגמ' ב"ר"ה (כח, ב) איתא מניין לכהן שעולה לדוכן שלא יאמר הואיל ונתנה לי תורה רשות לברך את ישראל אוסיף ברכה אחת משלי, כגון ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם, תלמוד לומר לא תוסיפו על הדבר, ומה שהגמ' נקטה כגון ה' אלוקי אבותיכם, דבתורת כהנים פר' שמיני מבואר שמשה רבינו בירך ברכה זו את ישראל בזמן שגמרו מלאכת המשכן, אם כן היה הוי אמינא שאהרן גם כן בירך ברכה זו, ולכן אומר רש"י שביך יברכה, יאה, ישא, רק ג' ברכות

אלו ולא הוסיף עוד ברכה. ואף דלכאורה אהרן עדיין לא נצטוו על ברכת כהנים ממילא אין עדיין איסור הוספה, אבל היות ובירך ברכת כהנים וכמ"ש רש"י והדין של ברכת כהנים - לא להוסיף, והרי מכאן גם לומדים הלכות של ברכת כהנים כמו נשיאת כפים, הרי שבברכה הזו היה בה דין ברכת כהנים.

ועי' ברמב"ן כאן שדן לומר שכאן צוה אותו בנשיאות כפים ליום זה, ולהלן ניתנה ברכה זו לו ולבניו לדורות, עכ"פ כאן היה ציווי של ברכת כהנים, וממילא היה בזה איסור להוסיף.

(עיוני רש"י - מורנו רה"י הגאון רבי אברהם יצחק ברזל זצ"ל)

מעשה בבחור שרק בתורה היה ראשו סתום

אל תשקצו את נפשתיכם וגו' ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם (ויקרא יא, מג).

איתא ביומא (לט, א): תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם, אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם. סיפר מורנו רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל: מעשה

איתא ביומא (לט, א): תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם, אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם.



מתורת רבותינו

היה עם בחור בישיבה שההורים שלו באו להתלונן אצלי שאמנם הוא בעל כשרון ומצליח בלימודי חול ובחשבון וכו' אבל בתורה הראש שלו סתום בלא חיות ובלא חשק, ונזכרו ההורים כי כשהיה תינוק לא יכלה האם להניקו, וקנו עבורו איזה תחליף חלב, ואחר שנים התברר שתחליף חלב זה היה בו חשש טריפות.

ואמרתי להם שיש ללמוד דבר זה ממעשה המפורסם עם הגרע"א זיע"א, שבאו הורים להתברך מפיו אודות בנם שהוא בעל כשרון ובלמודי חול הוא עושה חיל, אבל בלמודי קודש ראשו סתום ואינו קולט מאומה, ואמר להם הגרע"א שכנראה בילדותו אכל מאכל לא כשה, והאם אמרה שזה דבר שאי אפשר שכל המאכלים בביתה בתכלית הכשרות וההדוה, והלכו משם עד שנודע להם שבאיזה חתונה שאכל הילד נתגלו טריפות בסעודה, וחזרו להגרע"א לבקש תיקון, ואמר להם לשלוח הבן לארץ ישראל לעמול בתורה מתוך הדחק, וכן עשו.

והלכתי עם ההורים אצל הגר"ח קניבסקי (שליט"א) [זצ"ל], ואמר לי כי בודאי יש לחשוש לזה, ושזה דומה ממש למעשה עם הגרע"א הנ"ל, ואמר שהתיקון של הבחור יהא לצום פעם אחת [אם קשה לו לצום

הרבה], ושיקבל על עצמו מכאן והלאה לשמור כל דבר הנכנס לפיו שיהיה בתכלית הכשרות.

ובתוך הדברים סיפר הגר"ח קניבסקי, שלפני זמן לא רב בא אליו יהודי קשיש קרוב לבן תשעים שנה ומוצאו מהונגריה, ותינה לפניו כי בהיותו צעיר לימים שלחו אביו ללמוד בישיבה קטנה טובה והצליח מאד בישיבה וכשאביו בא לבקרו לא הפסיקו רבני הישיבה להללו, אך לאחר זמן נסע לחג השבועות לביתו, וכשחזר נסתתמו אצלו מעיינות החכמה, ולא הצליח לקלוט שום דבר, וכך הדבר נמשך רח"ל כל השנים עד עכשיו, ובלמודי חול הצליח ונעשה מנהל בנק בחו"ל, אבל בתורה לא קלט שום דבר, והיה הדבר מצער אותו ביותר, עד שאינה השי"ת לידו המעשה הנ"ל מהגרע"א, ואז נזכר שבאותו חג שבועות כשחזר לביתו שיחק ברחוב עם נערים גויים, והם האכילוהו טריפה, והשווה את המעשה שלו עם המעשה שהיה אצל הגרע"א, ושאל את הגר"ח קניבסקי מה דעתו, והגר"ח ק"ס הסכים עמו בהשוואה, ויעץ לו לצום פעם אחת [כי הוא קשיש וקשה לו הצום], ולקבל עליו מהיום והלאה להקפיד מאד על הידורי הכשרות, ויעיל לו לתשובה.

כיוצא בדבר היה מעשה עם הרמב"ם (מובא בדגל מחנה אפרים עה"ת, פרשת עקב) שמדינה אחת שאלו במכתב להרמב"ם ז"ל בעניני אמונה וכפרו בתחיית המתים מן התורה, והשיב להם הרמב"ם דמה שאתם כופרים בדברי חז"ל הוא משום שלא נזהרתם ממאכלי איסור ואם כן נעשה השכל שלכם מדברים טמאים וטריפות, והשכל נמשך להכריע אל הטומאות והטריפות שנעשה השכל ממנו, ואם כן איך תוכלו להכריע בשכל שלכם, וכיון שהמוח והלב שלכם נטמטם במאכלות אסורות, לכך החיות שלכם נוטה למינות ואפיקורסות, ולא תוכלו לקבל מתיקות נופת צוף דברי מאמריו הבנויים על פי שכל אלקי עולם ומלך עליו, עיי"ש בכל דבריו הנוראים.

והדבר נוגע לא רק למאכלות אסורות אלא גם בשאר עבירות וכגון ראיות אסורות, וכלשון הגמרא ביומא הנ"ל **עבירה** מטמטמת לבו של אדם. ומטו משם החזו"א שלא לקחת ילד קטן לרחוץ בים עם האמא אצל הנשים, ואף שהוא תינוק, מ"מ הראיה שם מזיקה לו ומטמטמת את עיניו וליבו.

(משולחן רבי אליהו ברוך)



מבאר רבותינו

שתיקת אהרן – הוכיחה שלא היו לו כלל קושיות

ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ד' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן (י, ג)

לכונן ולהעמיד מהם את עולם התורה ולהקימו מהריסותיו אחר החורבן הנורא, וכיון שכן אחר שנתקיים הדבר לא נמלטו מן הגזירה ונסתלקו טרם עת, ועוד היה גדול אחד שביאר ע"פ הפסוק "משפטי ד' אמת צדקו יחידיו", דלהכיר את משפטי ד' בצדקותם צריך לראותם "יחד" שכשאדם נוכח באסון נחרד הוא מהמקרה הפרטי, אך האמת שאין המקרה אלא חוליה קטנה ממערכה כללית גדולה, ורק בראיית כל המעשים "יחידיו" נראה את צדקת ד' ומשפטיו. וכששמע הגה"צ המשגיח הגר"י **לוינשטיין** זצ"ל את רוח הדברים שללם בכל תוקף, ואמר כי **אין כאן קושיה ותירוץ כלל**, ומשום שאין ביכולתנו להשיג ולהבין משהו בדרכי שמים, וממילא פשוט שאין ביכולתנו להקשות קושיות כלל.

[ענין זה אמר בנו של מורנו הגרא"ב פינקל הרה"ג אליעזר יהודא לייב שליט"א בשמו, בהספד בהיכל הישיבה בשעת הלויה, וכפי מה שדבר עמו בזה כמה ימים קודם לכן]. [הגרא"ב זצ"ל נסתלק יומיים לאחר ש"ק פרשת שמני-פרה, כ"ד אדר ב' התשס"ח, ונסמכה מיתת צדיקים לפרה אדומה].

משולחן רבי אליהו ברוך

אירע לו כדבר הזה, ויש תירוץ מה שמצדיק את הדין, ואילו כאשר שותקים הפשט הוא שקושיא מעיקרא ליתא, וזהו גדלותו של אהרן הכהן שאין אצלו שום קושיות, אלא קיבל את הדין ללא שום הרהור במדותיו של הקב"ה.

ולכן רק משה רבינו שלא היה בעל הקרבן בעצמו יכול היה לומר זאת שבדבריו לא היה משום תמיהה ותירוץ, רק אמר התירוץ לחוד 'הוא אשר דבר השם לאמר בקרבי אקדש', אבל אהרן הכהן שהיה בעל הקרבן בעצמו לא ימלט שיהיה משמע מדבריו כאילו היה לו איזה פליאה על דרכי ד' והוא מקבל עליו, לכך צריך היה לקבל את הגזירה ללא כל צד נדנדו של הרהור, וזהו הזמן של "וידום" שבו צריך לשתוק, וכיון שקיבל את גזירת השם יתברך בשמחה ובאהבה לכך קיבל שכר על שתיקתו.

ולפני עשרות שנים נסתלק אחד מחשובי **תלמידי ישיבת מיר [הגר"ר זיידל סמיאטיצקי זצ"ל]** כשהוא בדמי ימיו, והיה זה בתקופה שכמה מחשובי יוצאי ישיבת מיר מגלות שנחאי נסתלקו טרם עת ובכלל דברי ההספד שנשאו עליו היה מי שאמר שבני ישיבת מיר באירופה גם הם היו בכלל גזירת המלחמה העולמית השניה, רק הקב"ה הותירם לפליטה כדי

ופירש רש"י, הוא אשר דבר וגו', היכן דבר ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי (שמות כט, מג) אל תיקרי בכבודי אלא במכובדי, אמר לו משה לאהרן אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום והייתי סבור או בי או בך עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך. והוסיף רש"י וידם אהרן, קבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קבל שנתייחד עמו הדיבור שנאמרה לו לבדו פרשת שתוי יין.

ויש להבין מה מעלתה של שתיקה זו ומה שכרה. וביותר צריך להבין שהנה מכלל דברי משה רבינו שהיו דברי נחמה לאהרן שביאר לו טעם מיתתם משום 'בקרבי אקדש' שדין הוא שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, אבל גם מצינו בזה שבח גדול על שני בני אהרן שאמר עליהם, "שהם גדולים ממני וממך", דהיינו גדולים ממשה רבינו וגדולים מאהרן הכהן, והיה בזה בחינה של הספד על שני הצדיקים שדברו בשבחם, וא"כ יפלא למה שתק אהרן ולא דיבר ג"כ בשבחם ומעלתם, ולא זו בלבד אלא שקיבל גם שכר על שתיקתו.

אולם הביאור בזה שאהרן הכהן כיון שהוא הקרוב אל החלל, הרי אם יבא לדבר בשבחם ולהצדיק עליו את הדין הרי זה נשמע שיש קושיא איך ומדוע



הגאון רבי מנחם מנדל מרדכי הלוי מרדך זצ"ל כ"ג ניסן תשל"ח

תמיד ללמוד כבעבה, כנער וכבחו, כאילו אינו חולה כלל. הוא נשא את כל הסבל בדומייה, ובלבד שיוכל לשוב ללימודו. כל רואיו בישיבת מיר היו משתוממים לגדל חשקו להבנת דבר ה', והיה חוזר שוב ושוב, הולך מלומד אחד למשנהו, עד שהגיע לבירור העניין, ולא חשש מפני פחיתות הכבוד, כי למען הבנת התורה ולגדל אהבת התורה שלו לא היה גבול.

גם כשנאלץ לנסוע לארצות הברית בעת מחלתו, והיה מוכרח לעבור טיפולים קשים עם כל הייסורים הכרוכים בכך, גם אז לא האמינו רואיו למראה עיניהם את רצונו העז ללמוד וללמוד ועוד פעם ללמוד בלי סוף ובלי הפסקה.

"חרף מחלתו המיידית, אשר פגעה באופן ניכר בזיכרונו, דבר שהיה עלול לשבור את רוחם של רבים ולייאשם מן הלימוד, הוא לא נתן לקושי זה לערער את מסירותו לתורה. אדרבה, הוא התמיד בדרכו בעוז, שוקד על תלמודו ללא לאות, חותר להבין ולדעת את דבר ה' בכל כוחו.

גם ברגעיו הקשים ביותר, כאשר גופו תשוש וזיכרונו בגד בו, לא חדל מלשאוף אל מעיין התורה. הוא נאבק בכל כוחו לשמר את להבת הלימוד, ולא ויתר על אף רגע פנוי מבלי להקדישו לעיון בתורה הקדושה.

ביום כ"ג בניסן תשל"ח, והוא בן ארבעים ואחת בלבד, נגזרה הגזירה העליונה והוא השיב את נשמתו הטהורה לבוראה. למרות שנותיו המועטות, הותיר אחריו מורשת של התמדה בלתי מתפשרת ואהבת תורה עזה, אשר תמשיך להאיר את דרכם של רבים.

בהספד שנשא עליו הגאון רבי משה ביק זצ"ל מארה"ב, הרחיב בתיאור מסירותו לעלות ללמוד בארץ הקודש:

"רבי מנחם נולד בארץ השפע, אמריקה, והייתה בידו האפשרות לחיות חיי רווחה בקלות. אולם, הוא בחר אחרת. עזב הכל וקבע את משכנו בארץ הקודש, והפך שם ליהודי ארץ ישראל אמיתי בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. ואף כששב לכאן, המשיך לנהוג בכל מנהגי ארץ ישראל, וניכר היה בו כי קדושת הארץ נספגה בכל חלקי גופו ונפשו.

שנים יקרות ישב בישיבת מיר המעטירה, ושקע בלימוד התורה בהתמדה ובשקידה עצומה, עד שלצערנו, פגעה בו המחלה הקשה שאילצה אותו לשוב הנה. תמיד היה בוכה ומתאונן על כך שאינו יכול להיות שם, בארץ ישראל, כי רק שם יכול היה לחיות בהצנע לכת עם בוראו, מתוך אמונה כי הדר בארץ ישראל זוכה לבחינת 'יש לו אלה-ה'.

הסתלקותו הינה אבדה גדולה לא רק למשפחתו, אלא לכל הכלל כולו, כי העוסק בתורה, ובפרט עוסק כמותו, מגן על דורו, ובזמננו זה, כאשר לומדי התורה התמעטו ונשארו מתי מספר, כל אחד היושב ועוסק בתורה מחזק בכך את כל הכלל, כי לכל הכלל יש חלק בתורתו, והוא הפך לחלק מרכזי בעם ישראל. תנצב"ה.

מקור: ספר "דרכי מנחם" שיו"ל לזכרו.



ה י ת ה

ניכרת.

כגדל התמדתו בתורה, כך נודע כבעל חסד עצום, הן במישור הרוחני והן במישור הגשמי. בתקופת שהותו בארץ ישראל, היה מסייע בידי חברים שבאו אחריו לארץ, בעצה טובה, בתמיכה ובחיזוק, כדי להקל עליהם את קשיי ההתאקלמות, מתוך אמונה כי 'ארץ ישראל נקנית ביסורים'. את כל זאת עשה הוא ונוות ביתו בצניעות ובשקט רב, כאילו מעשה ידיהם לא נודע. הוא ניחן בהבנה עמוקה בחינוך הבנים, והכיר בחשיבות הרבה של הנחת יסודות טובים בילדות, כבסיס איתן לכל המשך חייהם. השקיע רבות מכוחו ומתבוננותו בלימודם ובחינוכם בדרך התורה והיהדות, הן בילדותם, הן בבחורות והן בבגרותם. אולם, שיא התעלותו וגילוי כוחותיו הייחודיים באו לידי ביטוי דווקא בימי מחלתו ויסוריו הקשים והמרמים. מאז החלה המחלה האנושה לכלות את גופו ועד לפטירתו, הוא לא השלים מעולם עם מצבו. הוא מעולם לא הסכים להפחית מחובת לימוד התורה, ודבק בה במסירות נפלאה גם ברגעיו הקשים ביותר.

אף פעם לא השלים עם מצבו, אף פעם לא הסכים להפחית מחובת לימוד התורה עקב המחלה, והיה עמל

מסלול חייו של רבי מנחם התחיל בשיקגו, שם, עוד בילדותו המוקדמת, ניכרה בו אהבתו העזה לתורה והתמדתו יוצאת הדופן. תקופה זו בבית המדרש לתורה הניחה את היסודות למוניטין שלו כעילוי וכמתמיד. מעדייות בני תקופתו עולה תמונה של נער צעיר שכל עולמו סבב סביב דפי הגמרא, עד כדי כך שנמנע מכל הסחת דעת שאינה נוגעת ללימודו.

מסעו הרוחני של רבי מנחם המשיך לישיבת נר ישראל בבולטימור, שם שוב בלט במהרה כדמות מרכזית בקרב הלומדים. התמדתו העצומה התבטאה בלימוד רצוף ושקידה בלתי פוסקת על גירסא דינקותא, והוא הפך לסמל של מסירות לתורה בקרב חבריו לישיבה. שיא פריחתו התורנית של רבי מנחם היה בישיבת מיר המעטירה בירושלים עיר הקודש. באווירה הספוגה קדושה ותורה, המשיך רבי מנחם להתעלות בלימודו והפך לדוגמא ומופת. אחד המאפיינים הבולטים בהתנהלותו היה יכולתו המדהימה לשוב ללימודו באופן מיידי גם לאחר שנצרך לעסוק בעניינים חיוניים, כאילו רצף לימודו מעולם לא נקטע. מסירותו העמוקה לתורה והתמדתו הבלתי מתפשרת הפכו אותו לדמות נערצת ומשפיעה בעולם התורה.

מין ראש הישיבה הגאון רבי נחום פרצוביץ בהסכמה לספר דרכי מנחם (שיצא לאור לזכרו) מעיד על התמדתו:

"ידידי הרב הגאון מוהר"ר מנחם מנדל מרדכי מרדך זצ"ל במשך שנים רבות למד בישיבת מיר ויגע בתורה ק"כ בכל כוחו ממש, והיה מחדש גדול ולמרות מחלתו הנוראה לא פסק מגירסא ועסק בחידושי תורה והעלה חידושים שונים..." עכ"ל. לאורך דרכו ניצבו בפני רבי מנחם אתגרים שונים שניסו להסיטו משגרת לימודו הקבועה. אולם, תמיד בחר בדרך הישרה והעדיף להתמסר לשבת על התורה ולעבודת הבורא.

בתקופת לימודיו בבולטימור, אף על פי שהיה מעורב בצרכי הציבור, הקפיד לעסוק אך ורק בעניינים הקשורים לדברי תורה, זאת כדי לשמור על רצף לימודו ולמנוע כל הפרעה.

"רבי מנחם זכה להיות שותף פעיל בהפצת תורתם של גדולי עולם. הוא יזם והוציא לאור, ואף סייע בהוצאות, של מספר קונטרסים יקרי ערך שכללו חידושי תורה של ענפי תורה כגון הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל, בעל ה'אור שמח', ורבי חיים הלוי סולובייצ'יק. חידושים אלו, שטרם זכו לראות אור הדפוס או היו מפוזרים במקומות שונים, לוקטו ועובדו על ידו בצורה מופתית, ובכך זכה להגדיל את מעגל לומדי תורתם של רבותינו. עם מינויו למגיד שיעור, תחילה בבולטימור ולאחר מכן בירושלים עיר הקודש, ניכר היה כי עבור רבי מנחם, העיקר נותר העלייה המתמדת בלימוד התורה. הוא המשיך לשקוע בלימודו בחשק עצום, כפי שהיה נהוג בו עוד מימי נעוריו, והכל מתוך התמדה רבה ומסירות נפלאה. שמו יצא כאדם שאי אפשר בשום אופן לבטל עמו זמן, ומרשים היה לראות כיצד, אפילו בעת שהקשיב לדבר כלשהו, תוך רגעים ספורים שב לעסוק בתלמודו, ללא כל סימן שהיה בהפסקה.

רבי מנחם היה אוהב תורה ומאמיה, ובכל מקום אליו הגיע, השפיע על סביבתו באווירה של חיות, התמדה והתמסרות ללימוד. השפעתו על כל הסובבים אותו



ארץ הצבי

הספר היא פרי יבולו של
הרב שלמה צבי הכהן הרשקוביץ
שליט"א מבית וגן בירושלים
מבוגרי תלמידי הישיבה הקד'.



"ארץ הצבי" – על סדר פרשיות התורה.
"מערכות ופירושים מחודשים ומקוריים על
פרשיות השבוע בהסתמך על מקורות חז"ל
ודברי ראשונים ואחרונים, תוך שימת דגש על
פירושו של רש"י".

ספר זה מצטיין במיוחד בעומק תוכנו
ובבהירות סגנונו. הוא מציג ניתוח שיטתי
ומקיף של סוגיות הפרשות, החל מיסודותיהן
ועד לפרטים המדקדקים. הדיון המובא בו
מאופיין בהיקף רחב ובבקיאות מעמיקה
במקורות תורניים.

הספר מעניק לקורא הבנה מעמיקה של
הנושאים הנדונים, תוך שהוא מתבסס על דברי
חז"ל במגוון ספרות חז"ל, החל מהתלמודים
והמדרשים ועד לפוסקים האחרונים. השילוב
של מקורות אלה יוצר תמונה רחבה ומרתקת
של הסוגיות.

לדוגמה, הדיון בשאלת אהבת יצחק לעשו
ורבקה ליעקב מציג ניתוח מעמיק של
המקראות ודברי חכמים, ומציע הסבר מבוסס
ומשכנע לתמיהה זו.

התוכן מעיד על עבודה יסודית ומדקדקת,
הניכרת בהבאת דעות שונות ובחתימה להבנה
מעמיקה של הנושאים.

הספר מכיל כחמש מאות עמודים, מלאים
וגדושים, תוך הפניות להרחבות בהערות
שוליים.

לאחרונה יצא לאור חלק שני על חומש
בראשית (-תולדות - ויחי) וידו של הרב
המחבר נטויה לשאר הכרכים העתידיים
לצאת לאור עולם ב"ה. כרך זה מצטרף לחלק
הראשון, מבראשית עד חיי שרה, שיצא לאור
לפני כמה שנים (תשרי תשע"ח) והתקבל
בחיבה ובהתפעלות אצל חובבי תורה.

שני הכרכים של הספר על בראשית ניתן
להשיג אצל המחבר רחוב פרנק 30 בית וגן
ירושלים, טל' 026421205.

המערכת מברכת את הרב המחבר שליט"א
שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ויזכה להגדיל
תורה ולהאדירה.

נשמח לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים את חיבוריהם, נא לשלוח למייל mir.kenes@gmail.com

מכתבי רבותינו

**"הלא מה נורא הדבר, אהרן בחיר ה', כאשר לא ראה הצלחה במעשה ידיו,
ולא ירדה שכינה אחר כל המעשים שעשה, הבין כי רק הוא האשם, והוא
אינו זוכה לזה מפני חטאו"**

מכתב ששלח מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל (דעת חכמה ומוסר חלק ג - מכתב רפא)
בעניני הפרשה ש'מדת צדיקים וחכמים לתלות האשמה בעצמם:

שלום רב...

מכתבו מן יום ב' הגיעני היום, ומפני שחיכיתי
עליו לא השבתי לו על מכתבו הראשון שהגיעני
ביום ו' וכעת אינו לפני, ומפני כי טובה תוכחת
מגולה מאהבה מסותרת (משלי כז, ה), והוכח
לחכם ויאהבך (שם ט, ח), לא אחזק לידידי כי
יש לי בקורת על חלק הראשון ממכתבו, היינו
מחלק הדברים שהתאונן לפני, אודות הישיבה
הק', שם התאונן כי אין לו בחורים גדולים
שיוכלו להשפיע, ועוד התאונן על העדר הניכר
בהישיבה, מפני הצעירים, וגם מפני החדשים,

וגם עוד מפני איזה יחידים, ולפלא לי כי
שורות המכתב, וגם בדבריו העצמים, לא זכר
את עצמו כלל וכלל.
אני חושב כי בטח הוא זוכר אשר פעם אחת
דברנו בהיותנו בסטויבץ, והראינו שם הערה
נוראה בפ' שמיני ברש"י (ט, כג), הביא שם: ד"א
כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל
המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מצטער
ואומר יודע אני שכעס הקדוש ברוך הוא עלי
ובשבילי לא ירדה שכינה וכי'. יראה נא מדת
צדיקים, ואולי הוא רק גם מדת חכמים, ויש

לי כמה ראיות על זה, היינו מפני כי מכירים
את עצמם, שפלותם, וחיובם, למצוא כל אשמת
המקרים רק בם ובעצמם, ולא להקל על עצמם
ולתלות באחרים, הלא מה נורא הדבר, אהרן
בחיר ה', כאשר לא ראה הצלחה במעשה ידיו,
ולא ירדה שכינה אחר כל המעשים שעשה, הבין
כי רק הוא האשם, והוא אינו זוכה לזה מפני
חטאו, אשר אמרו ז"ל על זה (עיין ספרי ברכה),
כי רק בעלילה באת עלי, ולא תלה בשום אדם,
ואמר כי הדבר תלוי בו, ואין לו זכות לזה.

בחסות



**הליכה יומית קבועה משפרת את הריכוז
ואת יכולת הלמידה**

בחסות *3833 תאודת